

Sakala

Asutanud C. R. Jakobson 1878

Kolmapäev, 6. november 2013 Nr 216

Viljandi maakonna päevaleht

sakala.ajaleht.ee

Hind 0,90 €

Lapsed tutvusid Saksamaaga

Eile muutusid Paalalinna kooli koridorid paariks tunniks Saksamaa kiirteede võrgustikuks. Viie Viljandimaa kooli IV–VII klassi õpilased mängisid interaktiivset orienteerumismängu «Autobahn», tehes nii tutvust Saksamaa linnade ning sealse kultuuriga.

LK 5

Üks kaheksast koolitatust

Mõisaküla linnavolikogu esimees ja nelipühi koguduse pastor Jorma Õigus on Viljandimaa esimene kutseline mesinik. Niisugune diplom on Eestis vaid kaheksal inimesel.

LK 8

«Naelapill lasti kohe pommikontrollist läbi, aga ega seal muud olnud kui puu ja nael.

SILVER SEPP, muusik, kontserdireisist USA-sse

LK 6

RAHVUSVAHELINE ÜRITUS

Minihansa hakkab tasapisi poolehoidjaid koguma

STEN MAHOV
sten.mahov@ajaleht.ee

Saksamaa üks tähtsaimaid hansalinnu Lübeck pole Viljandisse kavandavast Minihansa teemapargis osalemisest endiselt huvitatud, kuid pärast viljandlaste tehtud muudatust kaalub kaasalöömist Nordrhein-Westfaleni liidumaa.

Eile jõudsid Viljandisse hansaliikumist esindavad Lübecki linnapea Bernd Saxe, Gotlandi saare provintsiapäeva president Inger Harlevi ning Herfordi linnapea esindaja Manfred Schürkamp, et uurida linna valmisolekut ülejäärgmisel aastal korraldatavaks hansapeoks. Üks kohtumise peamisi küsimusi oli Minihansa teemapargi rajamise kava. Et projektist võtaks osa võimalikult palju hansalinnu, otsustas linnavalitsus hüljata plaani küsida igal aastal osalistelt 200 eurot hoonete hooldamiseks.

Säärane otsus pani Viljandi linnavalitsuse välissuhete spetsialisti Markus Peter Nageli sõnul nii mõnedki hansalinnad projektis osalemise suhtes meelt muutama.

«Eialgu oligi probleem hooldusraha, aga kui nad kuulsid, et me sellest loobusime, on asja vastu hakatud uuesti huvi tundma,» rääkis Nagel. «Nüüd on Saksamaa liidumaa Nordrhein-Westfalen, kus on kõige rohkem hansalinnu, hakanud mõtlema, et ehk nad koguvad ehitised kokku ning toovad üheskoos Eestisse.»

Kui veel septembri algul oli oma kindla jah-sõna Minihansa projektis osalemiseks olnud üks linn 181-st, siis praeguseks on neid 11.

Liiga suur komisjonitasu

Viljandit väisanud hansaliikumise esindajad küsisid ka seda, kas Minihansa teemaparki

Terve eilne päev ning tänane hommik vaatavad hansaliikumise esindajad (vasakult) Bernd Saxe, Manfred Schürkamp ja Inger Harlevi üle 2015. aastal Viljandis korraldatavate rahvusvaheliste hansapäevade esinemiskohti.

ELMO RIIG

võib tuua uusi hooneid, sest paljudel linnadel vanu ehitisi enam alles ei ole. Markus Peter Nageli sõnul ei tähenda «hansa» ainult vana, vaid ka uut. «Seda näitavad ka teemapargis olevad sillad,» selgitas ta.

Gotlandi saare provintsiapäeva president Inger Harlevi tundis huvi majutusteenuse vahendaja kohta, keda Viljandi praegu konkursi korras otsib. Tema sõnul on paljudel üritustel tulnud välja, et vahendajad lisavad hotellikoha hinnale suure protsendi.

Linnavalitsuse avalike suhete ja turismiameti juhataja Krista Kull tõdes, et säärane probleem kerkis üles 2005. aastal Tartus peetud rahvusvahelisel hansapäeval.

Markus Peter Nagel lisas, et linnavalitsus on komisjonitasu arvesse võtnud ning täpne protsent, mida majutuse vahendaja küsida tohib, selgub siis, kui teenusepakkuja on leitud. «Konkursil küsime kuni kahelt ettevõtelt komisjonitasu kohta ning valitakse see, kes võtab väiksemat tasu.»

Lübeck Viljandit ei varjuta

Pärast peaaegu kahetunnist ülevaadet 2015. aasta hansapäevade korraldusest tutvusid külalised siinsete kontserdipaikadega.

Inger Harlevi leidis, et Vil-

jandi on poolteist aastat enne rahvusvahelisi hansapäevi väga heas seisus. «Käisin siin mai algul ning siis rääkis Krista Kull, millised sündmused on kavas, praegu aga oleme ülevaate saanud sellest, kus ning mida konkreetselt tegema hakatakse,» rääkis ta.

«Ettevalmistamisega on tehtud päris tugevat tööd ning ma usun, et tulevad väga toreid hansapäevi,» lisas Herfordi linnapea esindaja Manfred Schürkamp.

Küsimusele, mida nad arvavad Minihansa teemaparki rajamisest, vastasid külalised, et see on huvitav mõte nii Viljandi kui kogu Euroopa hansalinnadele. Paraku on omavalit-

suste rahaline seis kehvapoolne.

«Teada on, et paljud Euroopa linnad siplevad kehvafinantsolukorras ning seetõttu leiavad paljud, et praegu pole hea aeg projektiga liituda. Sama kehtib Lübecki kohta,» nentis Lübecki linnapea Bernd Saxe.

Põhjust arvata, et järgmisel aastal Lübeckis peetavad rahvusvahelised hansapäevad Viljandis toimuvat üritust varjutama jäävad, ei ole, sest Viljandi erineb teistest oma identiteedi poolest. «Muidugi on meie festivalid erinevad, seda ka seetõttu, et üks asub Lääne-Euroopas ning teine Ida-Euroopas,» selgitas Saxe kahe festivali erinevusi.

ABC KLIIIMA.EE
**SOOJUS-
PUMBAD**
Tule ja küsi pakkumist!
Leola t 53, Home Gallery II korrusel
T-R 10-17.30
Tel 433 8332, 5348 7803

Mulgi arvutid
Om üits õite ää puud
Uus partii
**KASUTATUD
LAUARVUTEID
alates 50 €
JA SÜLEARVUTEID
koos tarkvaraga
alates 100 €.**
Lossi t 28, tel 433 4171,
avatud E-R 9-18.
www.mulgiarvutid.ee

ILM

Täna on pilves, uduvihmane ilm. Puhub edela- ja läänetuul kiirusega 2-4 meetrit sekundis. Sooja on 3-8 kraadi. Päike tõuseb Viljandis kell 7.45 ja loojub kell 16.16.

VILJANDIS

Teatriõhtu

Täna kell 19 algab Ugalas etendus «Bassein (vett ei ole)».

Kinokolmapäev

Täna kell 11 ja kell 19 näitab Sakala keskus filmi «Perekond».

MAAKONNAS

Mälumäng

Täna kell 17.30 kogunevad mälumängijad Karksi valla kultuurikeskusesse päid murdma.

ARVAMUS

Peatoimetaja HANS VÄRE, arvamustoimetaja KARL-EDUARD SALUMÄE

JUHTKIRI

Mis on languse taga?

Riigikogu liige ja Reformierakonna aseesimees Kaja Kallas tõdes eilses Sakalas, et äsjased valimised andsid tema parteile mitu õppetundi, millest tuleb teha järeldusi. Ent kuigi erakonnal kahtlemata on, mille üle järele mõelda, tuleb tõdeda, et osalt on selle allakäik loomulik või lausa paratamatu.

Kui mis tahes partei on olnud riigis pikka aega võimul, on väga lihtne süüdistada selle juhtfigure stagnaatsioonis. Isegi siis, kui erakond on üldiselt hästi hakkama saanud, tahavad inimesed, see tähendab valijad, varem või hiljem ikkagi vaheldust. Ja see soov võib täiesti vabalt avalduda esmalt kohalikel valimistel.

Lõppude lõpuks on täiesti loomulik, et kandva osa valijate poliitiline eelistus muutub. See tuleb kasuks nii riigile kui erakondadele. Kauga aega populaarseima poliitilise jõu staatuse nautimine muudab paratamatult laisaks ja ülbeks. Just seda heidetakse Reformierakonnale sageli ette.

Elõeldu taustal tuleb siiski rõhutada, et Reformierakonna positsioonikaotuses mängivad tähtsat rolli ka tema enda teod ja otsused. Rahastamiskandaal ei oleks partei mainet sedavõrd määrinud, kui poleks valitud lauseitamise taktikat. Tundub, et samale järeldusele jõuti ka erakonnas endas, sest kui seda tabas hääletõltsimise skandaal, oli hääletoon märgatavalt muutunud.

Reformierakonna esimehe vahetumine on ilmselt lähema aasta küsimus. Vähemasti lubab nii oletada varasem praktika.

Sellest, kes Andrus Ansipilt ohjad üle võtab, oleneb mõistagi palju. Väga head varianti silmapiiril ei paista olevat, mistõttu võiks oravad kaaluda uue liidri toomist väljastpoolt. Ehk leidub mõni maailma vaatele parempoolne juht, kes suudaks tuua uue hingamise.

REPLIIK

Alustuseks väike vale

Kohe pärast valimisi pisteti paljudes linnades ja valdades poliitilise grammofoni nõela alla kuulunud plaat jutuga sellest, kuidas koalitsioonikõnelustel keskendutakse esmalt programmilise ühisosa otsimisele ning jäetakse ametikohtade jagamine targu tagaplaanile.

Tegelikult määras terves hulgas Eesti omavalitsustes, näiteks ka loodavas Viljandi vallas, läbirääkimiste käigu ikkagi see, millise nimekirja liidril õnnestus esimesena käsi vallavanema tooli leenile toetada. Küsimus, mida järgmise nelja aasta jooksul piirkonna hüvanguks ära tehakse, tõstus alles hiljem. Niisiis ei pidanud mõni häälemagnet eriliseks patuks minna kohe valimiste järel avalikkuse ette, väike vale näpus.

Tõsi, võimukõnelused on enamasti pungil delikaatseid nüansse, mille silumine nõuab head läbirääkimisoskust, ja kui seejuures pidevalt ajaleheveergudel lahtiste kaartidega lehitada, on koht opositsioonis kindlustatud. See ei vabanda aga otsest puru silma ajamist. Kui ikka põhikaubaks on vallavanema koht, tuleb seda tunnustada. Või pole valija pärast valimisi enam ausat infot väärt?

RANNAR RABA

Sakala
433 0051

Kasutatud autot ei tohiks osta tunde järgi

ILMSELT SEISAB paljudel värsketel autojuhtidel ees oma auto ost. Samuti võib juba staažikatel juhtidel tulla ette olukordi, et on vaja oma neljarattaline sõber uue vastu välja vahetada.

Väga sageli ostetakse kasutatud sõiduk, sest nii tuleb odavam. Aga ka see on suur väljaminek. Seega peaks oma vajadusi ja võimalusi hoolikalt kaaluma. Kasutatud autot ostes tuleks olla eriti tähelepanelik, et mitte petta saada või, mis veelgi hullem, oma elu ja tervist ohu seada.

Et hoiduda emotsiooni ajel tehtud otsusest ning olla teadlik kasutatud auto ostja, tasub arvesse võtta alljärgnevat soovitusi.

KUI AUTO ON välja valitud, on järgmine samm kontrollida müüja usaldusväärsust. Selleks on tarvis vaadata äriregistrist, kas autot müüb era- või juriidiline isik. Eraisikutevahelisi vaidlusi lahendab vaid kohus.

Firmade kohta saab infot Krediidinfo kodulehelt, samuti äriregistrist. Eraisikust müüja puhul aitavad päringud internetis ja suhtlusportaalides, aga ka Krediidinfo.

Ettevõtte puhul võiks kahtlusi äratada, kui see on tegutsenud väga lühikest aega, selle põhikapital on minimaalne, äriregistri kannetes on palju muudatusi ja firmal pole kodulehte. Kui eraisik pakub mitut autot, võib tegemist olla varjatud ettevõtjaga ja tasub olla ettevaatlik.

Kui kasutatud autot soovitate osta välismaalt, on hea teada, et ostu-müügilepingut ei maksa sõlmida välismaa eraisikuga. Eraisikult ostes ei kehti tarbijakaitse eeskirjad, sest tegemist ei ole kauplega ja tarbija vahel sõlmitud lepingu, vaid kahe eraisiku tehinguga.

Välismaalt vahendajalt autot osta soovides peaks enne kindlaks tegema, kas vahendajal on volitused auto edasimüügiks ning kuidas jaguneb võimalike probleemide korral ostja ja vahendaja vastutus. Lisaks on tarvis uurida, kas vahendaja on ostnud auto oma nimele ja kas ta müüb seda edasi juriidilise või eraisikuna.

PEALE MÜÜJA TAUSTA tuleks kindlasti uurida auto ajalugu. Eestist pärit sõiduki puhul saab Liikluskindlustuse Fondi kodulehel vaadata, kas see on osalenud avari(de)s.

KADRI PAUL

tarbijakaitseameti kommunikatsiooniekspert

Auto andmeid on võimalik kontrollida tehasetähise ehk VIN-koodi alusel vastava margi esinduses, vajaduse korral tuleks seda teha koos omanikuga. Kui andmeid ei väljastata või varjatakse, ei maksa seda sõidukit osta.

ÄRA EI TOHIKS unustada auto tehnilise korrasolekuga seonduvat. Müüjaga tuleks kokku leppida võimalikult pikk proovisõit, et saaks sõita ka maanteel. Siis selgub, kas auto kisub, ujub või on tal midagi muud viiga.

Korrasoleku kontrolliks on kindlaim viis viia auto lähimasse sama margi esindusse. Kahtlusi peaks tekitama see, kui müüja soovib teha tehnilise ülevaatus mingis konkreetses kohas. See võib viidata võimalikule kokkumängule.

Autot üle vaadates on oluline pöörata tähelepanu selle üldisele seisukorrale ja dokumentidele. Jälgima peaks sõiduki kulumisastet ning kontrollima mõõteriistade ja muude seadmete korrasolekut.

Kogu auto tehnilise seisukorraga seonduva teabe peaks müüja ostjale andma kirjalikult. Suulist teavet on hiljem väga raske tõendada.

Kõige ohtlikum on auto peidetud avariisus. Et seda avastada, tuleks kontrollida tihendite ääri, et leida märke ülevärvimisest. Samuti tuleks otsida plastdetailidelt pragusid, mis viitavad paksule pahtlikorrale. Veel peaks vaatama, kas uste ja muude keredetailide vahed on ühtlased.

Tähtis on teada, et raskele avariile ja selle tagajärgede kõrvaldamisele viitab auto nahaga kaetud armatuurilaud.

Auto teenindusraamatus kirjutatud ei tasu võtta puhta kullana, sest raamat võib olla võltsitud. Auto läbisõitu võiksid tõendada arved teeninduse, vahetatud varuosade ja remondi kohta.

KUI EELTÖÖ ON TEHTUD ja läheb ostuks, tuleks hilisemate probleemide vältimiseks kindlasti sõlmida kahes eksempla-

Auto teenindusraamatus kirjutatud ei tasu võtta puhta kullana.

KÜSITLUS

Kas olete oma autole juba talverehvid alla pannud?

TOOMAS SIIMSON, sõiduõpetaja

Veel ei ole seda teinud, aga talverehvid on mul juba valmis pandud. Ilmateade lubas, et lähapäevil külmaks ei lähe, nii et selle asjaga pole väga kiire.

Kasutan õppesõiduautol lamellrehve, sest kui naastrehvidega palju kohapeal rooli keerata, võib naaste pärast peoga kokku korjata.

JÜRI KUKK, bussijuht

Just panin. Kuna olen elukutseline roolikeeraja, ei saa ma endale lubada, et lumi tuleb maha ja masinal on alles rehvid vahetamata. Pean seda ennetavalt tegema. Mina olen Eesti oludes naastrehvide pooldaja. Kui Eestis hooldataks teid samamoodi nagu Lääne-Euroopas, võiks ka lamellidega sõita.

KADI ANTSON, kodune

Minu autol said talverehvid juba ammu alla pandud. Kui ma ei eksi, siis umbes paar nädalat tagasi.

MADIS RALJA, ehitaja

Veel ei ole, aga eks seda tule lähiajal teha. Alla lähivad naastrehvid, sest need on mul lihtsalt juba olemas.

KARL-EDUARD SALUMÄE

PRÄÄNIK

Saksa keele päeva puhul korraldati Paalalinna koolis õpilastele mäng, mis andis neile Saksamaa kohta teadmisi.

PIITS

Viljandis Suur-Kaare tänaval murti sisse garaaži ning varastati ATV, survepesurid, mootorsaed ning rehvid koos velgedega.

UUDISED

Toimetaja MARKO SUURMÄGI, 433 0042, sakala@ajaleht.ee

2000

Nädalavahetusel käisid vargad Viljandis ühes Paalalinna garaažis ning viisid sealt ära ATV, survepesurid, mootorsaed ja talverehvid koos velgedega. Vargusega tekitati 2000 eurot kahju.

KARKSI

Hooldekodu juht lubab teha kõik külaelanike rahuliku elu nimel

SIGRID KOOREP
sigrid.koorep@ajaleht.ee

Karksi inimesed muutuvad, mis saab, kui Lõuna-Eesti hooldekeskus avab külas hooldekodu, kus on ka psüühiliste haigete osakond.

Lõuna-Eesti hooldekeskuse tegevjuht Vambola Sipelgas tähendas, et meedias tähelepanu pälvinud Valkla juhtumid, kus hoolealused on põgenenud ja naabruses elavaid inimesi rünnanud, on omaette teema, sest sinna suunatakse kohtumäärusega erihooldusteenuse vaja-
jad.

«Sellepärast ei saa kõikide hooldeasutuste kallal võtta,» leidis ta, kuid lisas siiski, et kuna ka Karksis valmivas hooldekodus avatakse psüühilise järelevalve osakond, ei saa ta sada protsenti öelda, keda sinna suunatakse, mis tähendab, et ikkagi on väike oht, et keegi kedagi tüütab.

Kauplus meelitab uitama

Valgamaal Hellenurmes, kus Lõuna-Eesti hooldekeskusele on samuti osakond ja seal ka 80 erihooldusklienti, pole Vambola Sipelga sõnul veel keegi kedagi paljaks varastanud.

«Hoiame neid rohkem oma territooriumil,» lausus ta, kuid nentis, et kaupluse lähedus muidugi meelitab mõnd klienti suitsu ja alkoholi ostma. «Kuigi ma ei julge lubada, et söön oma mütsi ära, siis loodan, et Karksis mingeid probleeme ei tule. Teeme selle jaoks kõik endast oleneva,» lausus Sipelgas.

Hellenurme elanik Kalev Lõhmus rääkis, et sealses külas on hooldekodu suhtes vastakaid arvamusi. «On kirglikke vastaseid, kellele see ei meeldi, sest koht on väike ja üle poole inimestest on vanad. Ütlevad, et siit läbi sõites pole vaatepilt kõige parem, sest ainult vanainimesed põhimõtteliselt jalutavadki,» selgitas Lõhmus.

Siiski tõdes ta, et hooldekodu inimesed on läbilõige meie ühiskonnast. Seal on olnud väga toredaid inimesi, näiteks endisi baleriine ja kunstnikke, aga esindatud on ka ühiskonna põhjakiht. Ta lisas, et hooldata-
vaid tuleb mõista, et nad tahavad ringi käia, mitte aias istuda.

Peagi valmib Karksi külas sadakond inimest mahutav hooldekodu. Asutus avab ukseid detsembri algul.

Avatavast Karksi hooldekodust mõne kilomeetri kaugusel on valla hallatav väike ja kodune Polli hooldekodu, mis mahutab 26 kohalikku elanikku.

Samas positiivse poole pealt tõi Lõhmus välja, et hooldekodu on üks valla suuremaid maksumaksjaid ja tänu asutusele pole Hellenurme kandis hooldaja üldse naiste tööpuudust.

Vambola Sipelgas kiitis sealse hooldekodu töötajaid ja märkis, et 700 eurot kuus peaks hooldaja ka Karksis brutopalgana saama.

Detsembris valmivasse

hooldekodusse on planeeritud sadakond kohta, enamasti kaheinimese tubades.

Kaks hooldekodu vallas

Ent Karksi vallas Polli külas on veel teinegi väike ja kodune hooldekodu, kus pakutakse hooldusteenust valla 26 kliendile.

Karksi vallavanem Arvo Maling lausus, et Polli hoolde-

kode jääb kestma sellisena, nagu ta on. «See asutus on volikogu pädevuses ja uus hooldekodu on erakätes,» selgitas ta ning kinnitas, et need kaks asutust tegutsevad üksteisest eraldi.

Polli hooldekodu juhataja Laine Ikonen tähendas, et uue ja tänapäevase hooldekodu avamine mõne kilomeetri kaugusel on teretulnud. «Abivajajaid on ju palju ja nõudlus teenuse järele suur,» lausus ta.

ÜKS KÜSIMUS

Eesti õhuväe teavitusspetsialist Alar Laats, kas on võimalik, et üle-eile Viljandimaa kohal õppelende teinud NATO hävitajad, mis tekitasid valjusid pauke, lendasid siiski märksa madalamalt kui kümme-kond kilomeetrit?

Kontrollisin lennuinfo üle. Meie õhuoperatsioonide juhtimiskeskuse teabe kohaselt toimus ülehelikiirusel lend Viljandi- ja Valgamaa kohal täpselt 28 000 jala kõrgusel, seega ligikaudu üheksa kilomeetri kõrgusel.

Ülehelikiiruse puhul tekib lennuki taha eriline väga tugev lööklaine, mille levik ei allu tavaliste helilainete levimise seaduspärasustele. Minu oletuse kohaselt oli üle-eile atmosfääri seisund ilmselt eriti soodne sellise lööklaine levikuks. Aga see on vaid minu oletus ja see võib ekslik olla. Ülehelise lennukite lennukõrguses ei ole põhjust kahelda.

Veel esmaspäevase lennu kohta: ka staažikamad õhuväelased ei mäleta, et Eesti Vabariigi õhuruumis oleks varem sooritatud ülehelikiirusega lende. Vene ajal juhtus seda küll. Kui mälestused on õiged, siis oli üle-eile nii-öelda esmalend.

AIVAR AOTÄHT

Heimtalisis süttis sötükist elumaja

Heimtalisis süttis teisipäeva ennelõunal kahekorruselise elumaja. Tulest ja veest said kahjustada hoone mõlemad korrused.

Päästjate andmetel sai tulekahju alguse põrandaliistu ja seinavahele kukkunud hõõguvast söest.

Maja peremees küttis teisel korrusel ahju ja otsustas hõõguvad sõed viia kühlvi peal alumisele korrusele, et süüdata seal nendega pliit. Kõndides ta aga komistas

ning sõed kukkusid maha. Seinaprao vahele pudenenud sötükki ta ei märganud ning sellest võtsid tuld põrand ja sein.

Päästjate sündmuskohale jõudes põlesid teise korruse ühe toa sein, põrand ja katusealune. Omanik oli lõhknud kirvega teise korruse põrandasse augu ja valanud sinna ämbriga vett.

Päästjad avasid seinalauidise ja põranda ning kustutasid põlengu. (Sakala)

Lauluväljakul käib avamiseelne sagimine

ÜLLAR PRIKS
yllar.priks@ajaleht.ee

Läinud nädalavahetusel võisid Viljandi lossimägedes patseerijad näha usinaid ehitusmehi lauluväljaku ümber sillutatud paigaldamas ka hilistel õhtutundidel. Pikkadel tööpäevadel on selge põhjus: objekt tuleb tellijale üle anda 15. novembriks.

Viljandi linnavalitsuse majandusameti juhataja Revo Maidla oli kindel, et töövõtja, aktsiaselts YIT Ehitus on oma ülesannete kõrgusel ning lauluväljak valmib tähtajaks. «Lauluväljaku ülevaatus on homme (6. novembril) – toime-

tus) ning siis selgub objekti täpne seis. Ka see, kas midagi tuleb ümber teha,» kommenteeris olukorda Maidla.

Lauluväljaku rekonstrueerimise lepingu kogumaht on 1 389 462 eurot ning lepingut Maidla ütlemist mööda muudetud ei ole. «See tähendab, et raha kasutatakse eesmärgipäraselt ära,» sõnas ta.

Mõningaid takistusi plaanipärasel tegevuses ehitusperioodil siiski tekkis. Need olid tingitud muinsuskaitse järelevalve toimingutest ja allikakohtade avastamisest.

Lauluväljak avatakse pidulikult 1. detsembril.

Lauluväljaku platsil käib vilgas töö varavalgest hilisõhtuni.

VALIMISED

Volikogud seadsid esimehed kohale

EGON VALDARU
egon.valdaru@ajaleht.ee

Valimiste järel on volikogu esimehed valitud peaaegu kõikides Viljandimaa omavalitsustes. Otsus on veel tegemata vastloodud Viljandi vallas. Seal pidurdas edasist tegevust protest, mis seadis küsimuse alla valimisjaoskonna hääletamistulemuste õigsuse. Nüüdseks on protest lahendatud ning homsel istungil asutakse volikogu ametisse panema.

Vallavanem on ametlikult kinnitatud vaid Abjas. Peeter Rahnel pandi sellele kohale samal istungil, kus valiti volikogu esimeheks Villu Võsa. Ülejäänud omavalitsused valivad vallavanema lähema nädala jooksul. Erandiks on Kõpu vald, kus sellega ei kiirustata. Senine juht Tõnu Kiviloo sõnas, et vallavanem kinnitatakse novembri keskel või teisel poolel. «Varem ei ole lihtsalt aega. Tööd on vaja teha,» märkis ta.

Pildi all on toodud volikogu esimehe nimi, sulgudes vanus, põhitöökoht, erakond või valimisliit.

VILJANDI LINN

- Randel Länts (35)
- Euroopa Parlamendi liikme Ivori Padari nõunik
- Sotsiaaldemokraatlik Erakond

SUURE-JAANI

- Andres Vinni (50)
- Maaelu edendamise sihtasutuse juhatuse liige
- Isamaa ja Res Publica Liit

TARVASTU

- Aivar Kustavus (50)
- Põllumajandusameti Viljandi keskuse juhataja
- Isamaa ja Res Publica Liit

KÕO

- Avo Pöder (49)
- Võhma linnapea
- Valimisliit Koduvald

KÕPU

- Kaja Lind (41)
- Kriminaalhooldusametnik
- Valimisliit Kodukant Kõpu

KOLGA-JAANI

- Mati Toomsalu (64)
- Leie hoiu-laenuühistu juhataja
- Isamaa ja Res Publica Liit

HALLISTE

- Andres Rõigas (43)
- Halliste vallavanem
- Isamaa ja Res Publica Liit

KARKSI

- Siret Vene (33)
- Ajaloo- ja ühiskonnaõpetuse õpetaja
- Isamaa ja Res Publica Liit

VÕHMA

- Leida Kuld (69)
- Pensionär
- Sotsiaaldemokraatlik Erakond

ABJA

- Villu Võsa (64)
- Abja vallavolikogu esimees
- valimisliit Koduvald Abja

MÕISAKÜLA

- Jorma Õigus (44)
- Ettevõtja ja nelipühi koguduse pastor
- Isamaa ja Res Publica Liit

Karja ja Aia tänava nurgal on umbes põlvesügavune veelomp.

Karja ja Aia tänava nurgal uputab

KARL-EDUARD SALUMÄE
karl.salumae@ajaleht.ee

ASUKOHT

Karja tänav asub Viljandi järve vahetus läheduses.

Viljandis Kõsti linnaosas Karja tänaval võivad autojuhid valida, kas võtta risk ja ületada Aia uulitsa otsa juures vee alla mattunud teejupp või kasutada kõrvaltänavaid ning seda kohta vältida.

Esmaspäeva hilishommikul, kui Sakala järve ääres asuvat üleujutuse kohta vaatama käis, otsustasid paar sel ajal mööda Karja tänavat sõitma juhtunud autojuhti, et ei hakka veega vägikaigast vedama, ning pöörasid teise tänava suuna. Ühe mahtuniversaali roolija võttis siiski nõuks umbes põlvesügavusest veest läbi sõita ning see katse läks õnneks.

Kondimootori jõul liikujail on igal juhul mõistlik nimetatud kohta vältida, sest vesi laiub ka haljasalal. Autojuhid peavad aga arvesse võtma, et Karja tänav on peaaegu ainus kõvakatteta tänav Viljandis ning pinnas sealse elanike kinnitustel väga savine.

Naabruskonnas elavad inimesed rääkisid, et lomp on tänavanurgal olnud suvest saati, kui Karja tänavast järve poole jääval ehituskruundil maapinda tõsteti. Hulluks läks aga lugu eelmisel nädalal, kui algasid suured sajud. Varasematel aastatel pole niisugust üleujutust seal nähtud.

Viljandi abilinnapea kohuseid täitev Rein Triisa ütles, et on uputusest teadlik, ning kinnitas, et linnavalitsus tegeleb sellega. Ta selgitas, et parajasti on pooleli hange, et leida Karja tänavale sademeveesüsteemi ehitaja. Triisa selgituste kohaselt on linnal järvepoolsel kruundil tegutseva kinnisvaraarendajaga kokkulepe, et too ehitab kanalisatsiooni ja vee-

värgi, linn aga rajab sademeveesüsteemi.

Rein Triisa avaldas lootust, et üleujutuse mure saab lahendatud veel käesoleva aasta jooksul. Linnale kuuluva ettevõtte Viljandi Veevärk juhataja Toomas Porro sõnul on töid tegema hakkav firma juba välja valitud. Parajasti on tema ütlemist mööda pooleli lepingu sõlmimine.

Toomas Porro hinnangul oleneb plaani elluviimine sellest, kas ilmastikuolud lubavad savisel pinnasel tööd alustada. «Seda, millal saab pihta hakata, ütleb spetsialist,» lisas ta.

Ehkki Karja ja Aia tänava üleujutus ei piira ühelegi kinnistule ligipääsu, on ühe majapidamise hekiälune juba üle ujutatud ning kui sajud jätkuvad, ähvardab vesi ka suure osa õuest enda alla võtta.

Kõnealusel kinnistul elav Ruta Timpson kinnitas, et tal tühendab üleujutus arvestatavat probleemi. Ta rääkis, et abikaasa oli eelmisel nädalal linnavalitsusse juba helistanud ning üleeile hommikul olid nad arutanud, kas peaks uue kõne tegema. Timpson avaldas lootust, et murele leitakse operatiivselt lahendus.

«Varsti hakkab vesi ka teistele kinnistutele jõudma,» täheldas ta.

Nelja omavalitsust liitev Viljandi vald ilmus lõpuks kaardile

RANNAR RABA
rannar.raba@ajaleht.ee

Eilne päev kujunes Viljandi maakonnale ajalooliseks, sest Viiratsi, Paistu, Pärsti ja Saarepeedi valla liitmisel tekkinud Viljandi vald arvati ametlikult asutatuks.

Uue valla valimiskomisjon registreeris esmaspäeval koha-

liku volikogu liikmed ning tegi sellekohased otsused avalikuks. Seaduse järgi arvatakse uus omavalitsus pärast seda juuridiliselt asutatuks.

Valimistulemuste kinnitamine venis, sest valimisliit Vabad Vallakodanikud esitas 24. oktoobril kaebuse, milles seadis kahtluse alla Viiratsi alevikus tegutsenud valimisjaoskonna

hääletamistulemuste õigsuse. Nimelt oli ühele nende nimekirjas kandideerinud inimesele, Ülle Lepikule, valimiste õhtul märgitud 50 poolthäält, kuid järgmiseks hommikuks oli seda arvu kärbitud seitsme võrra.

Hiljem selgus, et kõnealusel jaoskonnas oli jäänud terve 16 sedelile seadusega nõutav teine pitsereid loomata ning

kõik need tuli arvata kehtetuks.

Maakondlikku valimiskomisjoni juhtinud maasekretär Küllike Kütt rääkis, et teistsugust võimalust ei olnud, sest sellise tegevuse näeb muu hulgas ette üks riigikohtu lahend. «Kui pitsereid on puudu, ei saa ükski võim seda häält kehtivaks arvata,» märkis ta.

Olgugi et maakondlik valimiskomisjon püüdis Viiratsi jaoskonnas toimunud selgusele jõuda, jäi üldpilt lõpuks ikkagi segaseks ning konkreetne süüdlane tuvastamata. See aga ei avalda ametlikule valimistulemusele enam mingit mõju.

Eilsest maakardile ilmunud Viljandi vald laiub Võrts-

järve kaldalt Soomaa rahvuspargi servani ning selle keskel asub eraldiseisva omavalitsusena Viljandi linn. Viimased kaks kümnendit jagunes kõnealusel ala Viiratsi, Pärsti, Paistu ja Saarepeedi vallaks ning uus omavalitsus on igas mõttes nende õiguslik järeltulija.

Viljandimaal on nüüdsest 12 omavalitsust.

3 x MARKO SAARM

Et üheks mängu eesmärgiks oli võimalikult paljusid linnu külastada, pidid osalejad kiirteedel liigeldes gaasipedaali põhja vajutama.

«AUTOBAHN»

Saksamaa tutvustas end koolikoridorist kiirteel

MADIS JÄRVEKÜLG
madis.jarvekylg@ajaleht.ee

«Kas te mängite kaasa?» küsis Viljandisse saksa keele päevale tulnud suursaadik Christian Matthias Schlaga ainult veel enne, kui lapsed koridorides tormama hakkasid. «Mina ei ole seda veel mängida saanud, kuigi tahaksin,» lisas ta.

Kell 12 olid kõik «Autobahni» mängust osavõtjad Paalalinna koolis aula põrandale istuma kogunenud.

«Kas teate ka, miks te siia olete tulnud?» küsis mängu läbiviija Sandra Länts.

«Ei,» vastasid lapsed justkui ühest suust.

Kui minule tundusid mängureeglid esialgu suhteliselt keerulised, siis lastele need raskusi ei tekitanud ja lühike-

se instruktaazi järel trügisid nad kõik korraga aula uksest välja Saksamaad avastama.

Mercedes või Lamborghini

«Autobahni» mängu põhiidee seisneb selles, et lastel tuleb orienteeruda koridorides, kuhu on seatud Saksa linnade nimedega vahepeatused. Igähes neist lahendavad õpilased praktilise ülesande. Saades nii infot saksa keele ja kultuuri kohta, tutvuvad nad riigiga isegi siis, kui saksa keelt veel ei valda.

Paalalinna kooli ruumidesse oli üles seatud 16 linnanimetega peatust. Interaktiivsust ja põnevust lisas aulasse püstitatud ekraan, millel oli näha võistluse seis reaajas. Mängust võtsid osa Paalalinna, Jakobsoni, Kesklinna, Heimtali ja Tarvatu kooli õpilased, kokku 120 last.

«Ma olen kindel, et mõni laps kujutab selle mängu ajal ette, et ta istub suures Mercedeses ja sõidab Saksa kiirteedel,» ütles Christian Matthias

Enne reisima hakkamist tuli endale mängureeglid selgeks teha.

Schlaga. «Ka siin koolis võib näha, et mõni koridor on kitsam. See tähendab, et sõita nii kiiresti ei saa. Teises kohas on jälle rohkem ruumi ja seal võib kiirust lisada.»

Kõik kolm poissi, kelle mänguhoogu sekkusin, eelistasid Mercedese asemel hoopis Itaalia auto Lamborghini rooli istuda. Miks ka mitte? Saksa kiirteedel kiirusepiirangut ju enamasti ei ole.

Deutschland või Totsland

«Eesmärk on motiveerida õpilasi mängu kaudu saksa keelt õppima ja näidata, et saksa keel võib olla lahe, mitte ainult klassiruumis istumine,» selgitas Tallinna ülikooli germanistika üliõpilane Sandra Länts, kes võistlejaid juhendas. Lapsed, kes kaasa mängisid, on keeleveliku ees – nad ei õpi veel saksa keelt.

«Kõik siin on trikkide ja nippidega. Näiteks mul on raadiosaatja. Nad peavad selle abil helistama, küsima mult kolm küsimust ja vastused üles kirjutama,» kirjeldas Länts üht ülesannet. Ja kui Deutschlandi asemel kirjutati Totsland, nagu ühel võistkonnal juhtus, ei jäänud punktid tulemata.

«Autobahni» mäng oli vaid üks osa eile saksa keele päeval pakutust. Muu hulgas luges Saksa suursaadik Christian Matthias Schlaga algkooliõpilastele saksa lasteraamatust ette ja Viljandi gümnaasiumis tutvustati gümnaasistidele Saksamaal õppimiseks pakutavaid stipendiume.

Suursaadiku sõnul oli eilne ettevõtmine Eestis omalaadsete reas kolmas. Varem on samas vormis saksa keele päeva korraldatud Tartus ja Tallinas.

Lahkuvad linnajuhid saavad märgi ja kahe kuu palga

MARKO SUURMÄGI
marko.suurmagi@ajaleht.ee

Lahkuvad linnajuhid saavad uuel volikogult teenetemärgi ning kahe kuu palga suuruse kompensatsiooni. Abilinnapeale makstakse veel ühe kuupalga suurune preemia hea töö eest.

Arvestades nende senist palga, peaks linnapea Loit Kivistik saama neljapäeval volikogu otsusega 4822 eurot ning abilinnapea Rein Triisa 6144 eurot. Sellest üks kolmandik on preemia ning kaks kolmandiku lahkumishüvitis.

Eelmise volikogu koosseisu viimasel istungil septembris tegi Reformierakonna juhitud majanduskomisjon volikogule ettepaneku määrata hea töö eest preemia Rein Triisale. Hea töö all peeti silmas Reinu tee arendamist, kuid toona jäi preemia määramata.

Lisaraha maksmise vastu oli Koduse Viljandi fraktsioon, kelle esindaja Randel Länts nentis volikogu ees esinedes, et ot-

sustajatele polnud esitatud ühtegi selget põhjendust, miks preemiat määrata.

Talle assisteeris fraktsioonikaaslane Malle Vahtra, kes tuletas meelde, et vähemalt kümme aastat pole ühelegi linnapeale või abilinnapeale preemiat makstud.

Nüüd kavatakse uus linnavõim Triisale preemia ikkagi määrata. Samas on talle makstav lahkumiskompensatsioon suure tõenäosusega tunduvalt väiksem, kui seadus võimaldaks. Nimelt ütleb seadus, et vähemalt kaheksa aastat palgalisel linnavalitsuse liikme kohal töötanud inimesele võib määrata kuni kuue kuu palga suuruse hüvitise. See oleks pisut üle 12 000 euro.

Rein Triisa asus Viljandi abilinnapeana tööle 2003. aastal. Sellest enam kui üheksa aastat oli ta Keskerakonna esindaja raekojas ning töötas koos nelja linnapeaga. Tänavu astus ta Reformierakonda ning langes koos selle parteiga võimalidust välja.

Pisut üle kahe aasta ametis olnud Kivistiku hüvitise ülempiiri saaks olla maksimaalselt kolm kuupalga ehk 7233 eurot.

Loit Kivistik

Rein Triisa

Liitumine muutis aadresse

MARGUS HAAV
margus.haav@ajaleht.ee

Eilsest ei ole enam Paistu, Pärsti, Saarepeedi ja Viiratsi valda ning nende asemel on liitumise tulemusena tekkinud Viljandi vald. See uudis muutis ka tuhandeid postiaadresse ning on tekitanud vallaelanikes küsimusi, millist aadressi kirjutada ja kas vanal aadressil saadetud kirjad ikka kohale jõuavad.

«Me anname riigiasutustele aadressimuudatustest teada ise, kuid kui inimestel tuleb oma aadressi kuhugi anda, tuleb kasutada kindlasti uut aadressi ehk siis Viljandi valla oma,» selgitas Viiratsi vallasekretär Reet Lukas. «Küllap segadust jagub veel mõneks ajaks, aga loodame lähipevil muuta aadressid näiteks rahvastikuregistris ja siseministeeriumis, kelle abiga muudetakse aadressi kõigis suurtes riigiregistris.»

Mis puutub senise nelja valla territooriumil registreeritud ettevõtetele, siis on ka äriregister riiklik ning sealgi peaksid muudatused tehtama automaatselt, ilma et firmaomanikud muretsema peaksid.

Lukas on veendunud, et mõnda aega saavad postisaadetised kohale veel ka vanade valdade nimedega. «Postiljonid on ju kohalikud ja teavad aadresse täpselt,» lausus ta. «Muidugi tuleb aga kasutada juba uusi aadresse.»

Kui kodanikul on vaja valdaga asju ajada, jätkub töö samamoodi nagu enne valimisi. Viiratsi piirkonna elanikul tuleb pöörduda Viiratsi valla- ja Pärsti piirkonna elanikul Paistu valla- ja Saarepeedi piirkonna elanikul Saarepeedi vallamajja ja Saarepeedi piirkonna elanikul Saarepeedi vallamajja. Selline töökorraldus kestab seni, kuni pole muudatustest teada antud.

Ugala teater kutsub jõuluehteid valmistama

Ugala kutsub lapsi meisterdama ehteid, millega kaunistada teatri jõulupuud. Neid võib valmistada üksi, koos sõprade, klassi- või rühma-kaaslaste või vanaema ja vanaisaga.

Ehted võiksid olla valged ja hõbedased nagu lumi ja

jää, sest nii tuleks jõulupuust stiilne.

Kuusekaunistused palutakse saata või tuua 28. novembriks Ugala valvelauda. Juurde palutakse panna valmistaja kontaktandmed, sest eriliste ehete meisterdajatele on auhinnad. (Sakala)

Mängu koordineerisid korraldajad läbi politseijaoskonna.

TEEMAD

Toimetaja MARGUS HAAV, 433 0046, margus.haav@ajaleht.ee

5371

Eesti-Gruusia koostöö-filmi «Mandariinid» vaatas Eestis nädalavahetusel 5371 inimest. Gruusias on filmi saatnud samuti suur publikumenu.

Eesti enda reggae-punt Bombillaz andis tänavusel Viljandi pärimusmuusika festivalil menuka kontserdi ja pälvis hiljuti Etnokulpidel jagamisel Raadio 2 erikulbi. Silver Sepale (paremal) jääb laupäevane Viljandi kontsert selle koosseisus viimaseks. HELEN VÄSTRIK

MARDI-REGGAE

Laupäevasesest kontserdist saab topelthüvastijätt

MARGUS HAAV
margus.haav@ajaleht.ee

Mardilaupäeval astub Viljandi pärimusmuusika aidas lavale reggae-bhangra-afro-hiphopi punt Bombillaz. Bändi liikmele Silver Sepale on see kahekordne hüvastijätukontsert: ta lahkuub nii Viljandist kui ka Bombillazest.

«Möödunud suvi oli esinemise eri koosseisudes nii tihedalt täis, et tundsin: praegu on tõesti viimane hetk Bombillazest maha astuda, enne kui see saab veel suurema hoo sisse,» valgustab Sepp oma bändist lahkumise tagamaid. «Kui tahaksin Bombillazes edasi teutseda, peaksin sellele täielikult pühenduma, kuid praegu on mu peamiseks sihiks saanud arendada oma fantaasiapillidega soolokontserdikava.»

Peole on eriti teretulnud mardisandikostüümide külalised. Bombillaz näeb enamasti ka ise laval efektne välja. Indiapäraselt kirevalt riides turhani ja kottpükstega mehi on lausa lust vaadata. Silver Sepp kaunistab oma pead näiteks parima Sri Lanka kriidiga, mis teeb tema kinnitust mööda hääle eriti kõrgeks. Nii et kui mõtlema hakata, siis võiks

bänd oma lavakostüümides edukalt marti jooksma käia.

«See on küll õige jutt,» naerab Silver Sepp.

Bänd kui ülikool

«Olen hakanud järjest rohkem kasutama meiegi pärimuses levinud sõnalist improvisatsiooni. Ühesõnaga laulan sellest, mida näen. Seda tegin ka Bombillaze kontsertidel,» räägib Silver Sepp. «Bombillaz on andnud mulle sügavama sissejuhatuse reggae'sse ja bhangra'sse ning tutvustanud lähemalt India tablasid.»

Sepp ütleb, et see bänd on olnud talle tõeline muusikaülikool.

«Tänu Bombillazele võtsin vahepeal ka India laulu tunde ja loomulikult mõistsin siis, et kui tahaksin selles stiilis edasi areneda nüanssidesse, peaksin pühenduma aastateks. Nii on ju iga asjaga. Kuid Bombillazes kogetud stiilide kirevusest ning erinevate laulu- ja sõnaseadmisviisidega flirtimisest on minusse kogunenud palju väärt muusikalist kraami, mille eest olen lõputult tänulik.»

Kinnitan: see on tõesti nii ja improvisatsioonilisi raggaräpi mõjutusi on jõudnud ka Silver Sepa sooloesinemistesse. Tänavu juunis väljatulnud esimesel sooloalbumil «Mis asi see on?» on muusikainstrumentidena kasutusel näiteks keerdviled ja saunapööningult leitud vanast võrguhargist teh-

tud naelapill, kausipillid ja pesulaud, jalgratta esirattast rääkimata. Albumi võtsid väga soojalt vastu nii kriitikud kui kuulajad.

«See on unistuse täitumine, mida olen teismelisest peale hellitanud,» tunnustab muusik.

Naelapilliga üle ookeani

Hiljuti naasis Silver Sepp Ameerika Ühendriikidest, kus andis koos abikaasa Kristiina Ehiniga hulga kontserte. Tal oli kaasas ka oma kuulus naelapill ning see oli tollitöötajates ja lennufirmades palju elevust tekitanud.

«Naelapill lasti kohe pommitrollist läbi, aga ega seal muud olnud kui puu ja nael,» naerab Silver Sepp. «Pill ei mahtunud kohvrissi ära ja ulatus sealt päris pikalt välja. Ika väga imelikult vaadati ja uuriti ähvardavalt, mis asi see on. Kui ütlesin, et see on minu muusikaline instrument, imestati veel rohkem ja vaadati kaastundliku pilguga, millest kajas mõistmist, et jah, me teame, et teil seal Ida-Euroopas ei ole isegi korralikke autosid, rääkimata pillidest.»

Kokku anti Ameerikas tosin kontserti. Esineti näiteks Washingtonis, Cambridge'is asuvas riigi vanimas ja ainult luulele spetsialiseerunud raamatupoes ning New York Public Librarys.

«Saime kõvasti kiita. Inimestel tekkis nende kontserti-

de kaudu Eestiga kontakt küll. Imetleti ka meie looduslähedust,» kõneleb Sepp.

Juured ja ladvad

Üle kümne aasta kodulinnaks olnud Viljandist võtab Silver Sepp endaga kaasa ainult head mälestused ning jääb huviga ootama, mida suudab siin teha uus linna Ando Kiviberg.

«See on talle kindlasti vägev väljakutse: mõista, aidata ning visiooniga edasi arendada linna ja kõiki selle ühiskonnakihte. Olen kindel, et tema läbitunnetatud pärimuskogemuste pealt sünnib palju linnaajalooliselt vajalike ja kaalukaid otsuseid,» arvab Sepp. «See peaks andma hea ühenduse juurte ja latvade süstemis. Kindlasti on tal palju uusi ideid, nii et saab põnev olema.»

Kontakt jääb Sepal Viljandiga alles. Näiteks võib teda peagi näha aida uues jõululavastuses.

«Jaani kiriku kõrval elades sain aru, et Viljandi on minu jaoks ideaalküla,» mõtiskleb Silver Sepp. «Ma olen ju pärit Treimani külaühiskonnast. Ema Anni vaheldumisi oma isa ja vennaga on olnud seal mää peal asuva rahvamaja juhatajad. Viljandi on kui Treimani suurem mudel: pärimusmuusika ait on nagu mäel asuv kultuurimaja... Aidaga jääb kindlasti ka tugev side. Ega mul olegi vist olnud teist kohta, kus mind nii tugevasti toetatakse.»

ARVUSTUS

Neetud lugu

Hannaliisa Uusmaa, Leslie Da Bassi ja Critikali kollektiivi HU? 2008. aastal ilmunud debüütalbum «Film» oli Eesti popmuusikas tõeline värskuselaks, mida tunnustati ka rohke muusikaauhindadega.

Sellise kvaliteediga sündipoppi polnud siin selle stiili leiutamise saadik tehtud. Lisaks suutsid kaks plaadil olnud pärlit ühiskonda laiemalt raputada.

Esimene, lasteaiaste lemmik «Absoluutselt», ajas huumorit mittetonkavad inimesed marru: kuidas nii labane lugu saab nii pop olla? Pidin ka ise päris mitmes intelligentsete inimeste seltskonnas laulu kaitseks sõna võtma, seletades, et tegemist pole mitte idiootse, vaid geniaalse looga.

Teine, «Depressiivsed Eesti väikelinnad», tegi kurjaks väikelinnade elanikud, kes hakkasid loo vastu isegi allkirju koguma. Laulu peakiri elab aga väljendina oma elu edasi.

Häid lugusid oli albumil muidugi veel, aga aitab selle meenutamises.

HU? teisest plaadist «HU2» ei oska ma kahjuks nii pikalt kirjutada. Õigupoolest ei mäletagi ma sellest midagi. Peale mõningase pettumuse, sest esimese plaadi tasemeni see ei küündinud. Tuleb justkui meelde, et mingi raadiohitt seal siiski oli.

GERT KIILER

kuulaja

Kollektiivi kolmandat helikandjat levitati tasuta koos õllepakiga ja sellest ei ole mul midagi meenutada.

Eelnevast lähtudes polnud HU? järjekordset kauamängivat arvutisse lükates ootused just üleliia üles kruvitud. Seda suurem oli rõõm, kui pärast sissejuhatavat nimilugu tekitasid teise traki «Made in China» avaakordid sama efekti nagu «Absoluutselt». Suurepärase minimalistlik sündipopp, mida toetavad vaimukad sõnad!

Juba poole loo pealt oli selge, et see jääb mind vähemalt nädalavahetuseks, kui mitte kauemaks kummitama. Järgnevad «Nii ja naa» sedavõrd tugev enam polnud, aga ega kõik lood saagi ühesugusel tasemel olla. Kuulakem edasi.

Paraku avastasin arvutis tööd tehes ühel hetkel, et plaat on jõudnud eelviimase looni ja ma ei suuda vahepealsetest midagi meenutada. Okei. Võib-olla polnud lihtsalt õige aeg.

Paar päeva hiljem võtsin plaadi kuulamise uuesti ette.

Seekord nii, et ei tegelnud samal ajal millegi muuga. Ja see oli viga. Hiina-lugu oli endiselt sama hea, kuid ülejäänud kava, mis eelmisel korral millegagi meelde ei jäänud, kõlas lausa häirivalt. Peaaegu iga loo puhul oli tahtmine pärast paari minutit edasi kerida. Kannatasin siiski ära.

Küllap on asi minus endas ja minu muusikalises maitstes. Et 90 protsenti 1990. aastate pop- ja tantsumuusikast ei kõlba minu arvates kuhugi, on palju lootat, et samas võttes tehtud lood mu südamesse jõuaksid. Ka sõnad, mis «Filmi» puhul teotasid tugevalt muusikat, mõjusid seekord justkui jõuga kistud ja primitiivsed. Tohutult väsitav.

Kummaline on see, et kuigi debüütplaadilgi oli lugusid, mis olid seotud 1990-ndate tantsumuusikaga, ei kraapinud need sedavõrd kõrva, vaid sulandusid ühtlaseks tervikuks.

Miks, kurat, peab sellel uuel plaadil olema too «Made in China»? Ilma selleta võiks minusuguse muusikalise maitsega inimene plaadi rahulikult unustada. Nüüd aga...

Eespool kirjutatu ei tähenda muidugi, et tegu oleks halva albumiga. Näiteks minust kümnekond aastat nooremad muusikasõbrad võivad «Bermuda» vastu võtta palju soojema tunde. Oleneb ootustest.

HU? laulja Hannaliisa Uusmaa

ÕPINGUD

Hedvig Hanson: tunnet on saanud juba küll, vaja on teadlikkust

EGON VALDARU
egon.valdaru@ajaleht.ee

Laulja Hedvig Hanson usub, et waldorfkool on lapsele õppimiseks ja arenemiseks parim koht, sest seal on vabadust, loomingulisust, siirust ja headust. Samuti leiab ta, et kõige parem on lastel kasvada Viljandis.

Kohtusin Hedvig Hansoniga Fellini kohvikus. Jutuajamise ajendiks sai asjaolu, et mitu aastat Tuhalaane hajakülas vaikust ja ilu nautinud Andre Maaker ja Hedvig Hanson soetasid hiljuti korteri Viljandi kesklinna.

Hedvig Hanson, miks otsustasite elukorraldust muuta?

Kaheksa-aastane Holger õpib teist aastat Viljandi vabas waldorfkoolis, käib muusikakoolis ja juudotrennis. Kooli ja huviringide aegu oleks Tuhalaanes elades peaaegu võimatu klapi-tada.

Nii mõnigi kodanik kirtsutab waldorfkooli nime kuulates nina...

Seal on kõike seda, mida tavakoolis napib: vabadust, loomingulisust, siirust ja headust. Tahame pakkuda lapsele teistsugust kogemust, kui meil endal oli. Minul tuli koolis meeletult tuupida, tunnistusel olid viied, aga mis sellest kasu oli? Enamik ununes väga kiiresti.

Väike laps ei peaks alustama oma kooliteed iga päev tundide viisi tuupides. Varem või hiljem tekitab see õppimise suhtes vastikust ja trotsi. Eriti muidugi poistel, kellel on just sel põhjusel hinded tihti madalamad. Waldorfkoolis ei ole tuupimist, seal lastakse inimestel individuaalselt areneda ja toetatakse nii palju kui võimalik. Inimene õpib tõeliselt siis, kui tal on asja vastu huvi, kui ta tahab esitada küsimusi. Seal ei lähtuta rangelt kooliprogrammist. Vahel ilusa ilmaga minnakse hoopis matkale ja õpitakse hoopis rohkem kui koolipingis.

Ka lapsed on seal omavalikud sõbralikumad – Holgeril ei ole koolistressi. Meeldib ka seal valitsev tänuhinnatus. Ollakse tänulikud selle eest, et oleme terved, et meil on head sõbrad ja toit laual. On väga tore märgata, kuidas seal enne sööki lauldakse tänapalve.

Sooviksin, et riik toetaks waldorfkooli. Kahjuks on ikka nii, et kardetakse alternatiivset, olgu siis meditsiini, hariduse, meedia või kunsti. Kuigi esimene waldorfkool avati Saksa maal juba 1919. aastal ja üle Euroopa on see tunnustatud õppesüsteem.

Läinud aastal ütlesite, et te külm ja pimedat aega eriti ei armasta. Kas Viljandisse kolimine on kaastom leevendand?

Siin on selles mõttes kergem,

et valgust on rohkem. Tõsi, algul pelgasin une pärast. Tuhalaanes on öösel kottpime, aga siin paistab aknast sisse tänavavalgus.

Müra on ka rohkem. Ühel hommikul, kui tänavapuhastusauto asus kell 4.30 suurte vilkurite ja mürinaga toimetama, mõtlesin, et puhtad tänavad on kenad küll, aga äratus võiks olla paar tundi hilisem.

Üllatuslikult olen märganud, et Viljandis on palju asotsiaale. Suvel käis üks neist end purskkaevus pesemas. Hügieenist lugupidav inimene on muidugi meeldiv.

Kuidas siin kohanenud olete? Viljandi meeldib mulle väga. See on paraja suurusega, positiivselt suur ja positiivselt väike. Linn, mis erinevalt Tallinnast ei väsita. Lastel on hea kasvada natuke rahulikumas tempos.

Siia kolimine ei olnud järsk hüpe, pigem tunnen, nagu oleksin siin juba ammu. Mul on siin head tuttavad, väga lähedased sõbrad, nende seas muusikud. Samas kui soovin olla üksinda, on piisavalt privaatsust.

Alles nüüd olen avastanud maastiku ilu. Viljandi on meie enda Šveits – sügisvärvides fantastiline. Hommikul saadan lapse kooli, kõnnin järve ääres, kus ei ole ühtki hingelist, on vaikus ja värskelt võbelev õhk. Tavaliselt kõnnin Männimäele välja.

Lossimäed on alati ilusad, ülalt avanev vaade on väga uhke. Või jalutan hoopis Metsakalmistule oma vanaema Ellen Kaarma hauda korrastama. Viljandis naudin ka turgu, kus on värske kraam ja saab talunikega otse suhelda.

Viljandis on tõesti üks ilusamaid linnu Eestis. Ka minu lapsepõlvlinn Tõrva on väga ilus, kolme järve ja jõega, aga läbisõitja ei pruugi seda hoomata. Ka mina ei märganud varem, kui vaid Viljandi kesklinnast läbi sõitsin, siinset tõelist ilu.

Kas Tõrvas või Tuhalaanes oli igavam?

Minu 94-aastane vanaema on alati öelnud, et igav on ainult lollidel ja laiskadel. Kui lapse- na tema juures kasvasin, rõhutas ta seda ikka ja jälle. Inimene leiab endale alati tegevust. Kui nüüd kuus aastat maal elasin, oli pidevalt vaja midagi teha. See hoiab vormis ega lase liialt muremõtetestse vajuda.

Lugesin Tõnu Õnnepalu päevikuvormis luuleraamatut «Kevad ja suvi ja...», kus on palju kurbust vaimustuse puudumise või Eesti kliima pärast. Mõtlesin, et sellist sügavat depressiivsust saavad tunda vaid poeedid, kellel on aega oma tunnetesse põhjalikult süveneda.

Psühhiaatrid on soovitanud depressiooni puhul füüsilist tegevust. Käi õues, jaluta, tee midagi! Ei tohi end liigselt mõtetesse mässida. Ja jällegi peab oskama olla tänulik, et on antud võimalus elada ja õppida.

Suurte kaubakeskuste avamise melus Hedvig Hanson esineda ei soovi. See-eest astub ta oma trioga meelsasti üles 12. novembril Fellinis.

Milliseid töid sügisel teete? Vabal hetkel läheme maale Tuhalaande. Nüüd nädalavahepeal sai viimaseid lehti riisitud. Korterris on vaja ahju kütta. Need on mõnusad tegevused, mis konti ei murra.

Rääkisite, et olete Viljandis võtnud põhjalikumalt käsile klaveriõpingud. Miks?

Otsin ikka tegevusi, mis mind vaimustaks. Omal ajal õppisin muusikakoolis klassikalist klaverit, nüüd soovin end harida džässis, et saaksin end lauldes paremini saata. Seni olin rohkem iseõppija, lähtusin pigem kuulmisest ja tundeist. Nüüd tahan õppida klaverit mängima teadlikult, teooriast lähtuvalt.

Teadlikkust on elus väga palju vaja. Tunnet ja emotsiooni on saanud juba küll. Võtan eratunde muusikakooli pianisti ja suurepärase õpetaja The-muri Sulamanidze juures.

Ise annan praegu laulutunde Fellini kohviku noortele naistöötajatele, kes tahavad söögikoha esimese aastapäeva puhul kontserdiga üles astuda. Neid juhendades olen märganud, mida oleks vaja teha, et inimesi paremini laulma saada. Olen isegi mõelnud, et võiksin välja töötada meetodika ja ühel päeval avaldada raamatu

pealkirjaga «Kõik võivad laulda sügavamal tasandil».

Kõlab väga intrigeerivalt.

Kõik on tänapäeval kuulnud vabastavast hingamisest, lauldes tuleks lähtuda umbes samadest põhimõtetest. Lähened igapäevale individuaalselt, lähtun sellest, mida inimene tahab laulda või mis talle sobib. Kõigile ei passi džäss, mõni eelistab poppi või folki. Püüan juhendatavaid toetada, neid avada, tahan, et neil oleks laul mugav olla.

Kas ise tunnete end laval vabal?

Jah, muidugi. Olen juba vana kala, 38-aastane. (Naerab.) Enamik kalu vist nii vanaks ei elagi. Kui vanaks vaalad elavad? Uurime välja! Olen kuulnud, et vaalad laulavad. Olen meeleldi nõus olema vana lauluvaal. (Naerab.) (Sinivaalad võivad elada 80-aastaseks, aga Grööni vaalad ujuvad rõõmsalt veel 200-aastastena jääkülmas Arktika vees – toimetus.)

Kas vanuse tõus hirmu ei tekitab?

Ei. Mida noorem olin, seda enam vanuse lisandumist pelgasin. Praegu küll ei tahaks enam olla 25-aastane. Tagasi vaadates märkan, et olen olnud

ARVAMUS

MERIT BERZIN, sõber

Hedvig on vastuoluline inimene: justkui lihtne naabritüdruk, kellega on hea lastest ja suhetest rääkida, kuid lavale astudes muutub ta ülitundlikuks diivaks. Lauldes on ta üdini aus ning annab justkui hinge ära, usaldades kuulajatele oma südamesaladusi.

Peaaegu Hedvigit oma hingusugulaseks ja olen õnnelik inimene, et saan tema aust-

rumal, eriti mis puudutab suhteid. Hea on targemaks saada.

Juttu alustades olite veidi kriitiline kaubakeskuste avamise ja muu sellise suhtes. Kus teie Andrega lähiajal üles astute?

Kaubanduskeskuste avamistel ja sünnipäevadel ma tõesti esineda ei taha. Pelgalt raha pärast ma asju ei tee, tahan olla

jana end ka tema sõbraks pidada. Nägin teda möödunud talvel Vanemuise muusika-etendusel «Midnight Express», kus ta laulis muu hulgas «Misty towni», vääneldes igatsusest ja ahastusest põrandal. Mul tõuseb seniajani kananahk ihule seda meenutades.

Kui saatsin talle sõnumi, et tema Vanemuise näitlejast vanaema oleks teda nähes uhke olnud, vastas ta, et temale ta selle loo ajal mõtlebki. Kirglikkus ja artistlikkus on tal veres ning tema maksimalismi ja pühendumist oskavad õnneks ka paljud džässarmastajad hinnata.

värske, puhanud ja energiat pakatav ning laulda neile, kes mind päriselt kuulata soovivad. Mulle meeldib intiimsem ohkkond. Ees ootavad Epp-Maria Kokamäe näituse avamine Valgas, kodukohviku ja talupoe kontserdisarja avamine Põlvas ja üks hingedepäeva kontsert. Hea meelega esinen ka suurel laul, aga kontserdivormis, mitte osana melust.

KUTSE

Pastori mesilinnukesed koguvad puhast nektarit

EGON VALDARU
egon.valdaru@ajaleht.ee

Mõisaküla linnavolikogu esimees ja nelipühi koguduse pastor Jorma Õigus võib maakonnas esimesena uhkeldada mesiniku kutsetunnistusega.

Läinud talvel lõpetas ta Olustvere teenindus- ja maamajanduskoolis mesinduse eriala. Edasi läbis ta hulga koolitusi ning äsja sooritas nõudliku eksami.

«Selline diplom on Eestis vaid kaheksal mesinikul. Varem meil mesinike kutsestandardit polnud, nüüdsest väljastab seda kutseliste mesinike ühendus,» räägib Õigus.

Mesilased näppavad nektarit ka Lätist

Kümmekond aastat oli Jorma Õigusel 20 taru. Nüüd on ta mesilasperede arvu kasvatanud 80-ni ja plaanib jõuda 150-ni.

«Siin on mesilaste pidamiseks suurepärased tingimused. Häid korjealasid on ohtralt: soid, rabasid, metsi ja raiesmikke. Riigipiir on läheduses, mesilased käivad ka Lätist matti võtmas. Sealsed alad on üsna mahajäetud ja mürgidest puutumata. Seega on kogutud nektar väga puhas ja tervislik,» kiidab mesinik.

Mulgi-Mõisa mees kaubamärgi all linnumagusat müütav mees tuletab meelde, et Mõisaküla linn asutati kunagi Mulgi mõisa maadele, lähistel asuv Abja-Paluoja oli aga Mulgimaa pealinn.

Indu jätkata professionaalse mesinikuna on Õigusele andnud Euroopa Liidu Leaderi programmi ettevõtlustoetus. Selle abiga on ta välja vahetanud inventari ning soetanud järeelhaagise, et tegelda rändmesindusega. Kui varem kasutas ta lamavtarusid, siis nüüd on tal korpustarud.

«Kui veneaegsed lamavtarud mett täis said, siis oligi kõik ja mesilased pidid sügiseni puhkama. Korpustarude puhul saab korruseid kas või taevani laduda,» pajatab pastorist mesinik.

Niisuguseid tarusid on lihtne ka ühest paigast teise vedada. Vahel kolib Õigus neid suve jooksul mitu korda. Näiteks kevadel viib ta osa raiesmikule, kus hakkavad õitsema vaarikad, ja hiljem, kui paotuvad kanarbikuõied, kolib need ümber metsa veerde.

Koolitatud mesinik talve ei pelga

Kui Vene ajal kogunes taru kohta tavaliselt 25–30 kilo mett, siis tänava sai Jorma Õigus 70–80 kilo ja seda peab ta keskmiseks koguseks. Päikeseline ilm tuli saagile küll kasuks, ent kuuvis tõmbas suve keskpaigast pidurit.

Talve koolitatud mesinik eriti ei pelga. Ta usub, et kui

mesilaste eest õigesti hoolitseta, elavad nad külma aja hästi üle.

«Tihti hukuvad tarud, kui mesinikud jätvavad neisse lehevõi rapsimett. Paraku võib see talvel kristalliseeruda ja tekitada kõhulahtisust. Nii surevad mesilased toidu otsas nälga,» räägib Õigus.

Parandab haavu ja toob rahuliku une

Sellist olukorda saab vältida, kui mesi asendada suhkrulahusega. Samuti tuleks teha haiguste, eelkõige varroatoosi vastu ravi.

«Minul hukkus mullu 60 pe-rest vaid kolm. Ühel juhul oli süüdlaseks nugis, teisel juhul raske sulalumi, mis taru kummul lükkas, ja kolmas pere oli juba sügisel nõrk,» kõneleb Õigus.

Mesindussaadusi on ajast aega tervisehoidjaks ja -toojaks peetud. Jorma Õigus leidis paar aastat tagasi abi piirituse baasil tehtud taruvaiguessentsist.

«Tulin plätudega mett vurritamast ning libedast peost pudenes umbes 35-kilone mett täis korpus jala peale ja löikas varba koos küünega pikkupidi pooleks. Vigasaanud varvas nõeluti kiirabis kokku. Hiljem kasutasin taruvaiguessentsi puhastamiseks. Varvas kasvas väga kiiresti kokku, isegi küüs taastus. Kasutasin määrimiseks ka saunamett,» jutustab ta.

Kõrvalisest kohast saab puhast ja tervislikku nektarit.

Kord käis Õigusel külas üks Ameerika kosmeetik ning kasutas tema saunas meresoola ja eukalüptiekstraktiga mett. «Hiljem oli ta siidise naha üle väga õnnelik ning asus saunamett kõigile propageerima, öeldes, et just see toode hoiab eestlasi noore ja ilusana.»

Meest leiab abi ka rahutu une puhul. Selleks tuleb Õiguse sõnul võtta supilusikatäis mett, lahustada see leiges vees ning juua enne uinumist lonksaaval. «Üks memm kiitis, et nii saab ta hea ja rahuliku une.»

Ta ostab minult alati kaks purki mett. Kui teise avab, helistab kohe ja teeb uue tellimuse. Kord, kui mee viimisega viivitasin, läks ta paanikasse, peljates, et võib uneta jääda.»

Tõhus organismi tugevdaja on Õiguse ütlemist mööda öietolm. Seda kasutab ta ka ise viiruste hooajal. Öhtuti ta seda aga ergutava toime tõttu tarbida ei soovi. Samuti peaks kuuajase kuuri järel pidama samavõrra vahet – muidu saab maks liiga suure koormuse.

Maal peab olema ettevõtlik

44-aastase Jorma Õiguse peres on üles kasvanud kaks poega ja tütar, nüüdseks on ta juba kahe lapselapse vanaisa.

Pärast keskkooli lõpetamist töötas Õigus paar hooaega kombainerina, hiljem oli Karksi-Nuia autobaasis autojuht ja kaheksa aastat Mõisaküla linavabrikus poolmeister. Kui ettevõtte pankrotti läks, läbis ta Ti-hemetsa metsamehe kursused ning müttas mõne aasta metsas tööd teha. Edasi tulid piibli-kool ja pastoriamet. Rohkem kui kümme aastat on Õigus juhitanud koguduse kauplust Jätkub Rõõmu, mille kasum on läinud heategevuseks.

«Hingekarjase töö kõrvalt olen kogu aeg midagi muud ka teinud, näiteks ehitanud. Maal peab olema ettevõtlik ja ise leivateenimisvõimalusi otsima,» sõnab ta.

Mee vurritamiseks on moodne masin. See töötab peremehe sõnutsi suurepäraselt. «Ainuke häda on, et ei too ise mett tarude juurest kohale.»

MESINIKU MEENUTUSI

Naernud, vahel ka läbi pisarate, on Jorma Õigus oma toimetuste keskel üksjagu. Mesiniku elu pole aga vaid lust ja lillepidu.

- «Käsi-vurriga oli mett raske tarust välja saada. Palkasin appi poja ja tema sõbra. Pärast paari tööpäeva ütles sõber, et nii karmi katsumuse järel on tal meesu igaveseks kadunud.»
- «Kui esimesed mesitarud aeda tõin, oli tütar väike. Ütlesin talle, et nende juurde ei tohi minna, muidu teevad mesilased aia-aia. Kohe, kui selja pöörasin, tatsas laps tarude juurde ja hakkas nendele koputama. Jooksin ja haarasin ta süle, mesilased olid juba juustes. Õnneks tütreke haiget ei saanud ja paiste ei läinud.»
- «Kui mesitarud koju olin toonud, tulid naabrid kiitma, et viljapuud, mis aastaid polnud kandnud, hakkasid taas saaki andma.»
- «Algul käisin oma kaht taru iga päev uudistamas ja lahti võtmas. Tavaliselt olid mesilased rahulikud, aga ükskord väga tigidad. Mul olid lühikesed püksid jalas ja suitsik käes. Asusin mesilasparve keskelt taanduma. Et lähedal mängisid noored, püüdsin väärikalt astuda. Ent kohe kui nurga taha sain, jooksin nii kiiresti, kui jalad võtsid. Seda märganud abikaasa naeris nii, et kõht krampis. Sain 20–30 nõela, aga midagi hullu ei juhtunud.»
- «Olen ka mesilastõuge aretanud. Praegu kasvatan itaalia rassi, mis on rahulik, aga vahepeal katsetasin krai-ni mesilasi ja nemad olid väga tigidad: juba tarust 50 meetri kaugusel tuli esimene kallale. Sügisel mett välja võttes oli mask mesilasi nii tihedalt täis, et välja ei näinud. Kui nende juurde katmata kätega läksin, paistetasid need suureks nagu poksikindad. Need pered kaotasid sügisel ära. Sestpeale saan suvel taas tarude juures käia lühikeste pükstega.»

Jorma Õigus võib tunda uhkust: temast on saanud Viljandimaa esimene kutseline mesinik.

SPORT

Toimetaja MADIS LUIK, 433 0043, madis.luik@ajaleht.ee

2015

Eesti jalgpallikoondise kapten, Viljandi oma karjääri alustanud Ragnar Klavan pikendas läinud aastal sõlmitud lepingut oma tööandja, Saksamaa kõrgliiga klubi Augsburgiga. Uus leping hoiab teda selles klubis 2015. aasta suveni.

Viis noort osales Balti matsil

Tänavu Leedus korraldatud noorte Balti matsil Eestit esindanud neljas võistkonnas tegi kaasa viis Viljandi spordikooli võrkpalliohvitseri.

Nii Eesti vanema vanuserühma tütarlapsed kui noormehed võtsid nädalavahetusel Šiauliais peetud turniiril esikoha ning nooremas grupis lõpetasid mõlemad Eesti võistkonnad kolmanda kohaga.

Suvel Tartus peetavateks Euroopa noorte meistrivõistluste finaaltourniiriks valmistuv 1996. aastal ja hiljem sündinud tütarlaste koondis võitis Leedus kõik kolm kohtumist 3:0. Viljandi spordikooli tüdrukutest kuuluvad sellesse Peeter Vahtra juhendamisele Kristiine Miilen ja Renate Pikk.

Nooremate tütarlaste mõõduvõitlus osalenud Eesti esinduses mängisid Viljandi spordikoolist Smilla Sangernebo ja Looa Orav. Võistkonna abitreeneri kohuseid täitis Peeter Vahtra kõrval viljandlannade juhendaja Merle Keerutaja.

See naiskond kaotas väga tasavägise avamängu Lätille ning võitis siis kahte Leedu võistkonda. Võrdsete punktide juures pidi ta aga nõrgema geimide suhte tõttu leppima Läti ja Leedu esimese esinduse järel kolmanda kohaga.

Merle Keerutaja sõnul tegi 1998. aastal ja hiljem sündinute võistkond asjaolusid arvestades korraliku turniiri. Tema selgitust mööda oli selle vanuseklassi koondis viimati koos aasta tagasi Balti matsil ja tänavu sai see enne turniiri teha vaid ühe treeningupäeva.

Poiste nooremaste koondvõistkonda kuulus Viljandi spordikoolist Tony Nõu. 1997. aastal ja hiljem sündinute meeskond alistas treener Oliver Lütsepa juhtimisel 3:0 Leedu teise esinduse ning kaotas 2:3 Leedu esimesele esindusele ja 0:3 võitnud Lätille.

Vanemate noormeeste arvestuses võitis Eesti koondis kolmest mängust kaks, millega saavutas samuti esikoha. Kõik mängud võitnud, kuid väljaspool arvestust osalenud Leedu teise võistkonna koosseisu kuulusid kohalikus meistrisarjas osaleva Šiauliai klubi mängijad. (Sakala)

Euroopa noorte meistrivõistlusteks valmistuvasse koondisesse kuulub kaks viljandlast Renate Pikk (pildil) ja Kristiine Miilen.

Paul Zujenkov tuli tänavu maailmameistriks ning juba teist hooaega järjest tunnustati ta Eesti parimaks noorsõitjaks.

2 x MARKO SAARM

VEEMOTOSPORT

Viljandlasest noorte maailmameister pälvis alaliidu tunnustuse

MADIS LUIK
madis.luik@ajaleht.ee

Võistlusrohke hooaja järel jagas Eesti veemoto liit sportlastele tunnustust ning aasta noorsportlase tiitli pälvis viljandlasest maailmameister Paul Zujenkov ja aasta noorte juhendaja ja tunnustuse tema treener Aivar Kommisaar.

Viljandi veemotoklubi Nord seltkonnale langes hooaja parima noorsportlase tiitel ja edukaima noorte juhendaja tunnustus osaks juba teist aastat järjest.

Mullu korjasid selle klubi sõitjad rahvusvahelisel areenil hulga medaleid, ent puudu jäi kõige ihaldusväärsem. Tänavune saak Euroopa ja maa-

ilmameistrivõistlustelt oli küll grammi võrra kasinam, ent selle korvas Paul Zujenkovi septembi algul võidetud GT-15 klassi maailmameistri tiitel.

Aasta parima noore veemotosportlase riivil on sellest hooajast veel sama paadiklassi Euroopa meistrivõistluste hõbe, kodusest kullast rääkimata.

Hulga peale said Viljandi klubi sõitjad tänavu Euroopa ja maailma mõõduvõitlustel viis poodiumikohta.

Aivar Kommisaarel on sellest aastast ette näidata T-550 klassi Euroopa meistrivõistluste hõbe, Matthias Aguril sama võistlusklassi maailmakarikavõistluste hõbe ning klubi tegevsoitjatest noorimal Gregor Eevardil JT-250 klassi maailmakarikavõistluste pronks ja sama klassi Eesti meistri tiitel.

Nagu ütles veemoto liidu

juhatuse liige Algo Kuus laupäeval Pärnusse kogunenud sportlastele, oli tänavune pikk ja võistlusrohke hooaeg igati edukas. «Eestlased on võitnud üle kümne medali. Klubi on teinud oma tööd eeskujulikult ja kodune sisemine konkurents on üha tugevam.»

Kokku osalesid Eesti sportlased 22 tiitlivõistlusel ja võitsid 17 eri värvi medalit. Maailmameistriks tuli ka tartlane Rasmus Haugasmägi klassis OSY-400. Jüri Jõul noorem Tartust tegi aga ajalugu ja tuli lausa kahekordseks maailmameistriks: individuaalselt klassis GT-30 ja meeskondlikult Endurance Pneumaticu kestvussõidus.

«Head meelt valmistab juunioride aktiivne osavõtt Eesti meistrivõistlustest: kolme etapi peale osales neid kokku 23,» rõhutas Algo Kuus.

Klubi Nord eestvedaja Aivar Kommisaar teenis alaliidult aasta noorte juhendaja tunnustuse.

Sakala

Tartu t 8, 71020 Viljandi
Üldtelefon 433 0040
Faks 433 4275
Internet: <http://sakala.ajaleht.ee/>
e-post sakala@ajaleht.ee
Reklaami telefon 433 0063, faks 433 0080
Kuulutuste faks 433 0066
e-post reklaam@sakalajakirjastus.ee,
kuulutused@sakalajakirjastus.ee
Klienditeenindaja-sekretär
Marge Ira 433 0040
Peatoimetaja Hans Väre 433 0050
Peatoimetaja asetäitja
Marko Suurmägi 433 0042
Vanemtoimetaja
Rannar Raba 433 0051
Toimetajad
Maarja Möldre 433 0082
Anu Arak 433 0082
Arvamustoimetaja
Karl-Eduard Salumäe 433 0048
Reporterid
Aivar Aotäht (uudised) 433 0085
Ketlin Beljaev (uudised) 433 0054
Margus Haav (kultuur) 433 0046
Madis Järvekülg (uudised) 433 0084
Sigrid Koorep (uudised) 433 0049
Madis Luik (sport) 433 0043
Sten Mahov (tarbija) 433 0052
Kaie Mölter (uudised) 433 0041
Üllar Priks (uudised) 433 0044
Tiina Sarv (kultuur) 433 0047
Egon Valdaru (uudised) 433 0053
Fotograaf Elmo Riig,
Marko Saarm 433 0057
Korrektorid Kadri Soon,
Tea Raidalu 433 0056
Kujundusjuht Ain Kivilaan 433 0058
Küljendus Piret Holtsmann,
Katri Henga 433 0055
Reklaamitoimetuse peaspetsialist
Merlin Muts 433 0063
Müügispetsialistid
Airi Janke 433 0060
Monika Schults 433 0064
Kuulutuste ja ajalehe tellimuste
vastuvõtu klienditeenindaja
Andra Tetsmann 433 0062
Kujundaja Imbi Padrik 433 0081
Küljendaja-kujundaja
Liina Valt 433 0081
Korrektor Gitta Lilienthal 433 0083
Finantsjuht
Pilvi Sume 447 7099
Raamatupidajad
Kaie Liiv 433 0065,
Meeli Eismann 433 0068

Kuulutuste vastuvõtt tööpäeviti kella 9–17, lõuna kella 13–13.30. Järgmise päeva ajalehte kella 12-ni. Sakala ilmub viis korda nädalas. Väljaandja AS Ühinenud Ajalehed. Juriidiline aadress Gildi t 1, 51007 Tartu. Postiaadress Rütli t 14, 80010 Pärnu. Toimetus käsikirju ei tagasta ja võtab endale õiguse neid lühendada. Välisautorite honorarid kantakse üle pangakontole üks kord kuus järgmise kuu 6. kuupäeval. Kõik ajalehes Sakala avaldatud artiklid ja fotod on autoriõigusega kaitstud teosed, mille reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma AS-i Ühinenud Ajalehed kirjaliku nõusolekuta keelatud.

Trükitud Kroonpressi trükikojas. Tiraaz 8783

Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda pressinõukogusse, pn@eall.ee või telefon 646 3363.

Esmaspäeval ei sündinud Viljandis ühteagi last.

135 AASTA EEST
Sakala 4. XI 1878

Tauriast. Ühe mõisa peal Melitopolis linna ligidalt suri noor mees lühikese haiguse järel ära. Surnukeha pesti puhtaks ja pandi kirstu. Matmise päeval tuli preester, pidas oma Jumala teenistuse ära ja leinajad läksid surnuga surnuaia poole. Seal tõusis surnu korraga istukile ja vaatas imekspannes ümberringi. Esitsa ehmata siwad kõik pealtvaatajad ära ja panivad jooksu. Aga pea tuli nad jälle tagasi ja aitasiwad surnust ülestõusnud mehe kirstust välja.

**Kui Sulle läheb korda,
mis toimub
Sinu kodukandis,
siis loe
SAKALAT**

**Registreeri ennast
digilehe kasutajaks
ja igal esmaspäeval kuni
novembri lõpuni loosime
kõigi viimasel kuul digilehte
lugenute vahel välja
5 SAKALA
KVALITEETSET
POEKOTTI**

Võitjatega võetakse
e-posti teel ühendust!

www.sakala.ajaleht.ee

KUTSE VILJANDI VALLAVOLIKOGU I KOOSSEISU ESIMESELE ISTUNGILE

Viljandi Vallavolikogu istung on reedel,
8. novembril 2013 kell 14
Ramsi Vaba Aja Keskuses (Ramsi alevik, Ramsi tee 5).

PÄEVAKORD:

1. Viljandi Vallavolikogu esimehe valimine
2. Viljandi Vallavolikogu aseesimehe valimine
3. Paistu, Pärsti, Saarepeedi ja Viiratsi Vallavalitsuse lahkumispalve ärakuulamine

**TÄHE
Baar & Peosaal**
Kaks saali, 80 ja 50 kohta.
Posti t 6, tel 433 3155
Võtame vastu tellimusi jõulupidudeks!
Peo- ja peielaudade ettetellimine ning info
tel 501 9674, e-post feldmann@feldmann.ee.

AUTOASI

- * Veo- ja sõiduauto, haagiste varuosad
- * Raadiosaatjad ja tehnoturukaubad
- * Kinnitus- ja tõstevahendid, tööriistad
- * Lahtised Lääne ja Vene õlid
- * Määrdeained ja keemia
- * L.Brador ja Björnkäleri tööriided
- * Tulekustutite kontroll

VILJANDI
Kapri
Kauplus Tallinna t 58
E-R kl 8-17.30, L kl 10-14
Tel 433 3016, 433 8355, 523 8016

Vakatäis hellust,
kapatäis nalja –
nii teie õnn
jääb alati majja.

**Eha-Mai
ja Ants
Kõiva!**

Õnnitleme
kuldpulmapäeval.

Lapsed ja
lapselapsed

KINNISVARA

Müüa 1-toal keskkorter Reinu teel, III k, h 15 500 €. Tel 5695 9744.

Ostan 1-3-toal korteri. Tel 433 3041.

Soodsalt välja üürida ahik korter Viiratsis. Tel 5667 1785.

TEENUSED

Ehitus- ja remonditööd. Korterite kapitaalremont. Vannitubade uuendamine. Lammustööd. Elektri- ja sanitaartechnilised tööd. Plaatimine ja maalritööd. Tel 5694 8039.

Kaardid ennustavad. Tel 900 1727, h 1,09 €/min.

Kõrgtööd. Ohtlike puude lõikus, vihmaveerennide hooldus ja katuste puhastus. Tel 5810 0197.

Salvkaevude puhastamine. Tel 5672 7555.

Talverehvide müük ja paigaldus. Soodushinnad -20%. OÜ Car-Fix, Riia mnt 54b, tel 433 7789, carfix@carfix.ee.

Ohtlike puude langetamine. Tel 504 7811.

Saksa takso 1316.

Tervendamine vähist. Tel 5384 5819.

Torutööd. Tel 5377 2246.

Veo- ja tõsteteenus, kruus, liiv, killustik, muld. Tel 5373 1475.

Virtsapüüt. Tel 518 5879.

TÖÖ

Vahetustega töö puidutööstuses Saarepeedil. CV saata info@valgevn.ee, tel 435 1387.

ÄRA ANDA

Head inimesed! Kas kellelgi on ära anda töökorras pesumasin? Tel 5825 6918.

PÕLLUNDUS

Balti Teraviljad OÜ ostab teravilja. Vedu. Vajaduse korral raha kohe. Tel 5562 6000.

Müüa toidukartuleid «Laura» ja «Fontane» 0,25 €/kg. Veovõimalus. Tel 516 5187.

Põltsamaa Ametikoolis algavad järgmised tasuta kursused:

- **T-kategooria mootorsõiduki juht**
18.11-27.11
- **C-kategooria mootorsõiduki juht**
25.11-20.12

Info ja registreerimine tel 776 8884, 510 9231 või e-posti aadressidel mart@pkpk.ee, Ingemar.kaju@pkpk.ee.

www.pkpk.ee

LOOMAD

Müüa 1- ja 2-kuused kirjud lehmvasikad mahetalust. Tel 5808 7642.

METSAMATERJAL

Metsa ülestöötamine ja vedu. Ostan metsamaterjali. Tel 557 0483.

OST

Ostan kuivi küttepuid. Tulen ise järele. Tel 5639 9244.

Ostan märke, marke, münte. Tel 5566 3939.

Ostan vikati. Kiire! Tel 433 8580.

Metsakinnistute ja raide ost
(sobivad ka osaliselt raiatud ja hüpooteegiga koormatud metsakinnistud).
Aitame metsakavade koostamisel ja paberite vormistamisel.
Tel 510 3681, andrus@grundar.ee
faks 447 0525, Lille 4, Pärnu

OÜ OK Mets ostab raieõigust, metsamaad ja ümarmaterjali. Ülestöötamine ja vedu. Tel 527 8119, 503 3379.

**Kuulutusi
ja leinateateid
saab tellida**

24h

internetis

www.sakala.ajaleht.ee

MÜÜK

Kuivad ahjupuud. Tel 5835 0473, Junsi maamajandus.

Toores lepp 25 €/rm. Tel 5563 8552.

Kuivad ja märjad küttepuid. Tel 502 9596.

Kuivad kütteklotsid 40 l kotis 1,50 €. Vedu. Tel 515 5582.

Kuivad kütteklotsid ja pliidipuud. Vedu tasuta. Tel 5391 4443.

Kuiv lepp võrgus. Tel 511 1177.

Küttepuid. Lehtpuuklotsid võrgus. Kiire teenindus, täpne kogus. Tel 5782 7770.

Mesi. Tel 524 6901.

Lõhutud küttepuid. Vedu. Tel 433 3130, 523 8503.

Pakitud kütteklotsid ja kamina-puud. Vedu tasuta. Tel 433 3130, 523 8503.

Pakitud turba- ja puitbrikett, alusel. Vedu. Tel 433 3130, 523 8503.

Soodsalt puit- ja turbabrikett, kuivad kütteklotsid (lahtised ja pakitud). Vedu. Tel 506 8501, 520 2190.

TEADE

Viljandi pensionäride liit Lääne tänav 2 avatud T-R kl 10-13. Tel 433 3490.

Mälestus on nagu muusika, mis ei vaiki iial, vaid heliseb igavesti.

Lahkus meie kallis abikaasa, isa, vanaisa ja äi

ENNO PÖDER

19. IV 1943 – 4. XI 2013

Leinavad omaksed.

Ärasaamine pühapäeval, 10. novembril kell 12 Tarvastu kabelist samale kalmistule.

Vaikselt kustus hele valgus, täis sai sinu eluring.

Lahkus kallis ema, vanaema ja vanavanaema

SAIMA TOOMPERE

9. V 1928 – 2. XI 2013

Leinavad tütar ja poeg peredega.

Ärasaamine reedel, 8. novembril kell 14 Riia mnt kabelist Metsakalmistule.

Avaldame südamlikku kaastunnet Unole kalli ema

ÜLLE DIMITRIJEVA

kaotuse puhul.

Jürijaagu talu

Sügav kaastunne Avole ja Unole peredega kalli ema

ÜLLE DIMITRIJEVA

kaotuse puhul.

Mälestavad Maie, Rein ja Heli perega.

Avo perega! Südamlik kaastunne teile ema, vanaema ja ämma

ÜLLE DIMITRIJEVA

kaotuse puhul.

Kursusekaaslased

Südamlik kaastunne Avole ja Unole peredega kalli ema

ÜLLE DIMITRIJEVA

kaotuse puhul.

Maja nr 4 elanikud

Mälestame
ÜLLE DIMITRIJEVAT
Avaldame sügavat kaastunnet poegadele peredega kalli ema, vanaema ja ämma kaotuse puhul.
Endised töökaaslased

Südamlik kaastunne Avole armsa ema

ÜLLE DIMITRIJEVA

kaotuse puhul.

Klassikaaslased keskkooli päevilt

Südamlik kaastunne Urmasele lähedastega ema

IIVI-AIVE REINOLA

kaotuse puhul.

Malle ja Toomas

Avaldame kaastunnet Urmase Reinolale ema

IIVI-AIVE REINOLA

kaotuse puhul.

Endised kolleegid Viljandi kohtumajast

Mälestame kauaaegset maja-elanikku

IIVI-AIVE REINOLAT

Südamlik kaastunne lähedastele.
Kevade t 39 elanikud ja Helgi naabermaajast

Südamlik kaastunne Elele ja Heikole ema ja vanaema ning Arvole elukaaslase

ENE RIIETI

kaotuse puhul.

Leinavad Meeri ja Eha.

Meie südames sa elad, jääd mõttes meie keskele.

Avaldame kaastunnet omastele
ENE RIIETI
kaotuse puhul.
Hans Riiet abikaasa ja laste peredega

Südamlik kaastunne Arvo Luigele elukaaslase

ENE RIIETI

kaotuse puhul.

AS ATKO Grupp

Südamlik kaastunne Urmasele ja Merikesele peredega kalli memme

HELGA LEESI

kaotuse puhul.

Perekond Roosna

Mälestame kauaaegset maja-elanikku

HELGA LEESI

Südamlik kaastunne omastele.

KÜ Kaunismäe

Mälestame kauaaegset maja-naabit

KIIRA KÄRNERIT

Südamlik kaastunne omastele.

Ülle Talves perega

Mälestame

AVO KALLIKORMI

ja avaldame kaastunnet lähedastele.

Klassikaaslased Kalmetu koolist

RAHVA RAAMATU RALLI

SAJAD RAAMATUD KUNI -70%

KOLMAPÄEVAST KOLMAPÄEVANI (6.-13. NOVEMBRINI)

LISAKS PÜSIKLIENDI ERIPAKKUMISED

ALATES KOLMAPÄEVAST

NELJAPÄEVAST LISANDUVAID

REEDEST LISANDUVAID

LAUPÄEVAST LISANDUVAID

PÜHAPÄEVAST LISANDUVAID

PÜSIKLIENDIKS LIITUMINE TASUTA

ESMASPÄEVAST LISANDUVAID

KOGUSED PIIRATUD JA PAKKUMINE KEHTIB KUNI KAUPA JÄTKUB

Kauplus: Tallinna mnt 19/21 (Mainori keskuse II korrusel)

WWW.RAHVARAAMAT.EE

ra100

Rahva Raamat SAJANDIKU VABUOTOOT

EMPOWER LIIKUMAPANEV JÕUD VÕRKUDE ARENGUS

EMPOWER AS otsib Viljandi osakonda TEHNILIST ASSISTENTI,

kelle tööülesanneteks on

- elektritööjuhtide assisteerimine,
- dokumentatsiooni haldamine,
- vormistamine ja edastamine.

Nõutav

- hea arvuti kasutamise oskus.

Kasuks tuleb

- eelnev kokkupuude elektritöödega ja jooniste koostamisega.

Kandideerimiseks saada CV hiljemalt 20. novembriks e-posti aadressil Eve.Auksmann@empower.ee.

Tel 663 5905, Peeter Hõbejõgi.

Sihtasutus Tartu Kiirabi

SA Tartu Kiirabi võtab oma teeninduspiirkonda (eelkõige Mulgi- ja Järvamaale) tööle

ÕDESID JA ARSTE.

Avaldus ja CV saata e-posti aadressil kiirabi@uninet.ee või postiga aadressil Riia 18, 51010 Tartu.

Täiendav info tel 5669 1303 (arstid) ja 526 1832 (õed).

TEADAANNE TELLIJATELE

Jerne Viljandimaa laeb!

Hea otsekorraldusega Sakala tellija,

anname teada, et ajalehtede tellimiskeskus Express Post AS läheb otsekorraldustelt e-arve püsimaalsele üle 1. detsembril 2013.

Teie ei pea üleminekuks ise midagi tegema ning Teie tellimus jätkub samamoodi nagu varem. Koostöös pangaga asendatakse Teie otsekorraldusleping e-arve püsimaalse lepinguga ja arvete tasumist jätkatakse automaatselt samalt arvelduskontolt, millelt toimus otsekorraldusega tasumine.

E-arve püsimaalse lepingu tingimustega saate tutvuda oma panga kodulehel. Lisateavet saab Express Postist tel 617 7717 või e-postil tellimine@expresspost.ee

Sakala klientidugi telefonil 433 0040 või e-postil tellimine@ajaleht.ee

NÜÜD!

KÕIK

Sakala kuulutused loetavad ka digilehes
www.sakala.ajaleht.ee

Igal ajal igas kohas ...

Sakala

Jerne Viljandimaa laeb!

Ajaleht Sakala on olnud Eesti ajakirjanduses esimeste seas 1878. aastast, mil Carl Robert Jakobson selle asutas. Olgu selle tõestuseks kas või Eesti ajalehtede liidu väljaantavad pressipreemiad: viimase kolme aasta jooksul oleme ära toonud viis maakondliku kategooria võitu ja jõudnud üleriigilise uudise kategoorias esikolmikusse.

Usume Sakalas, et tõstes esile väärt inimesi ja tegusid, paljastades ebaõiglust ning pakkudes välja uusi ideid, suudame muuta maailma iga päev piskuvõrra paremaks.

Otsime oma meeskonda

KORREKTORIT,

kes on

- hea keelevaistuga,
- eesti filoloogi haridusega,
- kohusetundlik,
- täpne,
- hea pingetaluvusega.

Omalt poolt pakume

- toredaid töökaaslast,
- konkurentsivõimelist palka,
- tänapäevast töökeskkonda.

Kandideerimiseks palume saata CV ja lühikese motivatsiooni-kirja 10. novembriks aadressil maarja.moldre@ajaleht.ee. Lisainfot saab samalt e-posti aadressilt või telefonil 433 0082.

Ühinenud Ajalehed

Elu on kohalik

AS Ühinenud Ajalehed on meediaettevõtte, mille põhitegevuseks on suuremate Eesti maakonnalehtede - Pärnu Postimees, Sakala, Virumaa Teataja, Järva Teataja ja Valgamaalane - väljaandmine.

AS Ühinenud Ajalehed kuulub meediakontserni Eesti Meedia.

REHVITÖÖKODA

SUUR VALIK VÄHE KASUTATUD JA UUSI TALVEREHVE PLEKKVELJED ENAM LEVINUD AUTOMARKIDELE

RAUDTEE T 3, TEL 434 9388 • www.kasutatudrehvid.ee

Hea vallaelanik ja koostööpartner!

Alates 5. novembrist 2013 on moodustunud uus omavalitsusüksus Viljandi vald, mis on Paistu, Pärsti, Saarepeedi ja Viiratsi valla õigusjärglane.

Viljandi valla valimiskomisjon registreeris 4. novembri 2013 otsusega volikogu liikmed ja volikogu asendusliikmed ning avalikustas otsused samal päeval. Valimistulemused loetakse väljakuulutatuks ja volikogu liikme volitused algavad valla valimiskomisjoni otsuse avalikustamisele järgneval päeval ehk 5. novembril 2013.

Viljandi valla valimiskomisjon

SEL NÄDALAL KÕIK -25% tavahindadest!

POP SPORT!

Tartu tn 1A, tel 433 3192
E-R 10.00 - 18.00 L 10.00 - 15.00

www.popsport.ee